

Учений інформаційного покоління: інновації, традиції та перспективи

Нинішнє інформаційне покоління вирізняється сприйняттям дійсності переважно крізь призму суто інформаційних технологій, різноманітних інтерактивних механізмів. І це зрозуміло, адже в кожному науковому осередку, в кожній установі, в кожному закладі освіти, культури використання Інтернету стало буденною необхідністю та виробничим обов'язком. Оперативність, пертинентність та уніфікація – ось основні якісні показники процесів наукотворення сьогодні.

Водночас можна чути нарікання стосовно неконтрольованого та бездумного використання інформації, яка є у відкритому доступі: сотні гігабайт інформації використовуються як готові рішення і вже немає потреби ретельно вивчати питання, задіюючи інтелектуальний потенціал. На наше глибоке переконання, сучасні інформаційні технології не просто полегшують життя науковців, а й роблять його значно знаннево-місткішим та науково-вмотивованішим. Підтверджують це і результати III міжнародної конференції молодих вчених «Учений інформаційного покоління: інновації, традиції та перспективи», що відбулася 17 травня 2012 р. у НБУВ.

За вже усталеною традицією, на конференцію прибули молоді науковці з усіх куточків України та ближнього зарубіжжя (зокрема Росії, Білорусі, Казахстану). Відкрив поважне зібрання генеральний директор НБУВ академік НАН України **О. С. Онищенко**. З вітальним словом до присутніх звернувся директор Українського мовно-інформаційного фонду, академік НАН України **В. А. Широков**. Аудиторія тепло вітала виступ українського поета, перекладача, літературного критика, громадсько-політичного діяча **Д. В. Павличка**, який передав до фондів бібліотеки нове десятитомне видання своїх творів.

Всі виступи учасників конференції були сповнені компетентного оптимізму та глибокого професійного бачення заявленої проблематики. Так,

зав. відділу бібліотекознавства Центральної наукової бібліотеки Білорусі ім. Якуба Колоса НАН Білорусі **Л. А. Авгуль** у своїй доповіді «Конференції молодих вчених та фахівців як ефективна форма роботи з молоддю» наголосила на важливості залучення талановитої молоді до наукової діяльності. На думку доповідачки, це має стати одним із пріоритетів у роботі усіх провідних інформаційно-бібліотечних установ. Такі наукові заходи, створюючи умови для виявлення та розвитку здібностей талановитої молоді, активно сприяють її професійному зростанню. А в кінцевому підсумку, будучи невід'ємною частиною системи підготовки та перепідготовки кадрів, вони справляють позитивний вплив на діяльність бібліотечної галузі загалом.

Мол. наук. співробітник НБУВ **Т. С. Медвідь** детально проаналізувала інноваційність технологічних підходів до диспетчеризації електронних інформаційних ресурсів НБУВ у процесі їх систематизації. Вона представила диспетчеризацію як процес здійснення компетентного забезпечення уніфікації та оптимізації проведення бібліотечно-інформаційної роботи. Доповідачка проаналізувала всі складники процесу диспетчеризації електронних ресурсів і наголосила, що це формальна та смислова підготовка документів до процесу систематизації. На завершення **Т. С. Медвідь** зазначила, що диспетчеризація проходження електронних інформаційних ресурсів – це формальна і водночас смислова підготовка електронних документів до процесу систематизації, головна мета якої – розподіл ресурсів за певними розділами або підрозділами знань. Тому саме диспетчеризація забезпечує централізований контроль і оперативне регулювання розподілу електронних інформаційних ресурсів, організовуючи своєчасне опрацювання електронних документів на етапі їх систематизації.

Доцент Рівненського державного гуманітарного

університету, канд. іст. наук **Л. Ф. Трачук** у доповіді «Еволюція бібліографічного інформування – від «інформаційно-бібліографічного обслуговування» до «електронного бібліографічного інформування споживачів» висловила думку, що електронне середовище, в якому формуються та поширюються бібліографічні ресурси, вимагає перегляду змісту термінів, котрі вживаються для позначення окремих процесів бібліографічної діяльності, зокрема, бібліографічного інформування споживачів. У різні періоди розвитку бібліографознавства цей процес викликав термінологічні дискусії, відображався в стандартах, довідкових та навчальних виданнях. Сьогодні існує потреба простежити розвиток терміна «бібліографічне інформування» від появи в середовищі діяльності органів науково-технічної інформації і до сучасного стану циркулювання в електронному бібліографічному середовищі.

Завідувач НДС «Центр економічних досліджень», канд. екон. наук **В. А. Кравченко** оприлюднив доповідь «Управління ризиками та змінами в процесі капіталізації інтелектуальної власності університетських вчених». Він наголосив, що реалізація завдань з модернізації соціально-економічної системи України покликана, насамперед, протистояти внутрішнім, регіональним та світовим кризам. У зв'язку з цим нагального вирішення потребує проблема ефективного використання потенціалу інтелектуальної власності університетських вчених. Адже саме їх знання, трансформуючись у форму передових технологій та ефективних інноваційних проєктів, сприяють підвищенню конкурентоспроможності держави на світовому ринку товарів і послуг. На думку доповідача, реалізація інноваційного потенціалу університетських науковців повинна передбачати дотримання такої пропорції розподілу доходів від використання ОПВ, за якою автору має належати половина від отриманих доходів; адміністрація університету має виявляти ризики комерціалізації інтелектуальної власності та вміти управляти ними. Варто також звернути увагу на інституційний аспект процесу комерціалізації продуктів інтелектуальної власності науковців, зокрема на те, що у трудових контрактах між ВНЗ та людьми, котрі приймаються до них на роботу (або наявними працівниками), як правило, не зазначається обсяг та критерії наукових праць, що мають бути створені науковцем. Потребують свого подальшого вирішення і питання організаційної адаптованості.

Зав. відділу НБУВ **Л. М. Галаган** у виступі

«Особливості функціонування електронних інформаційних ресурсів на сучасному етапі інформатизації державного управління» наголосила, що важливою метою будь-якої влади є боротьба за довіру людей. Але цієї мети вкрай важко досягти, не забезпечивши прозорості діяльності органів державного управління, не провівши комплексної інформатизації органів державної влади всіх рівнів та всіх суб'єктів державного і суспільного життя країни. Сьогодні в Україні, на жаль, немає жодного наукового, спеціалізованого інституту, центру, який би професійно займався науковою організацією управлінської праці, оптимізацією алгоритмів адміністрування, оптимізацією документопотоку і документообігів, проєктуванням оргструктур й операцій, оперограм і професіограм, карт ходу робіт, добору й розміщення персоналу управління. Саме тому так важливо активізувати поширення та використання в роботі даних систем цілого комплексу інноваційних електронних інформаційних ресурсів, що дасть змогу управлінським структурам перейти від використання паперового документообміну та паперових носіїв до комп'ютеризованих баз даних; створити розвинуту інфраструктуру засобів вільного доступу до послуг, які влада надає громадянам.

Представник НТБ НУ «Львівська політехніка» **С. А. Назаровець**, виступаючи з доповіддю «Алтиметрікс: новий підхід до оцінки якості наукових досліджень», зазначив, що усі створені онлайн-інструменти алтиметрікс наразі перебувають на стадії тестування та й саме нововведення залишається ще недостатньо емпірично перевіреною. Однак, у сучасних умовах, коли більшість наукометричних інструментів орієнтується саме на дослідження англійських документів, використання даних аналізу полілінгвістичних соціальних веб-сервісів видається доволі перспективним для налагодження нових каналів наукової комунікації українських вчених. Швидкість проведення розрахунків алтиметрікс відкриває широкі можливості для створення систем оцінювання та селекції наукових джерел у реальному часі. Замість того, щоб чекати роками висновків експертів, тепер користувач може швидко оцінити статтю, проаналізувавши повідомлення на блогах, мікроблогах, соціальних мережах, соціальних закладках. Бібліотеки, застосовуючи інноваційні інструменти алтиметрікс, мають змогу інформувати читачів про появу актуальних досліджень, про нові джерела наукової інформації та про той резонанс, який викликали у науковому співтоваристві веб-документи вчених

— користувачів бібліотеки. У перспективі таку оцінку вчені, наукові групи, установи зможуть використовувати як додаток до традиційної експертної оцінки та наукометричних показників.

У своєму виступі мол. наук. співробітник НБУВ **І. П. Перенесієнко** торкнувся питання соціальних інтернет-мереж як інструменту систематизаційної організації діяльності сучасної бібліотеки. Він, зокрема, відзначив, що соціальні мережі сьогодні стають доволі дієвим інструментом у діяльності бібліотек. Наприклад, робота на подібних сервісах використовується для популяризації читання, інформування громадськості про унікальні публікації тощо. Таким чином створюється потрібний імідж бібліотекам. Окрім того, що не менш важливо, соціальні мережі є досить зручним способом комунікації, оперативного обміну думками, зауваженнями, пропозиціями у самому бібліотечному середовищі.

Мол. наук. співробітник НБУВ **Ж. В. Самохіна** доповіла про результати маркетингових досліджень у наукових бібліотеках України. Вона відзначила, що аудиторія користувачів електронних ресурсів НБУВ постійно зростає. І хоча більшість з них вже має відповідні навички роботи з автоматизованою бібліотечно-інформаційною системою, актуальним залишається питання консультативної допомоги, орієнтування у просторі електронної інформації для забезпечення якісного та оперативного пошуку. Доповідачка повідомила, що завдяки проведенню маркетинговим дослідженням побудувала комплексну модель бібліотечно-інформаційного сервісу у науковій бібліотеці з розробленням пакету послуг, орієнтованих не на особливості бібліотечної технології, а саме на потреби користувачів.

Наук. співробітник Сибірської філії Російського інституту культурології Омського державного університету ім. Ф. М. Достоєвського **О. В. Петренко** у своїй доповіді «Інтернет і наукова діяльність: до вирішення проблеми достовірності та верифікованості історичної інформації в мережі Інтернет» зосередила увагу присутніх на тому, що

всесвітня інформаційна мережа Інтернет стала невід'ємною частиною життя сучасної людини. Поєднання інформаційних, освітніх, комунікативних, розважальних функцій мережі з доступністю її ресурсів з кожним днем збільшує лави інтернет-користувачів. Інтернет дедалі частіше стає пріоритетним джерелом найрізноманітнішої інформації: інноваційної, історичної, наукової, повсякденної тощо. Це робить мережу найсильнішим «зряд-дям» впливу на масову свідомість, засобом формування історичної, соціокультурної пам'яті. Звідси, з одного боку, існує небезпека свідомого зловживання цими особливостями мережі. З іншого – при фактичній відсутності якої б то не було «фільтрації» розміщених відомостей, високому рівні інформаційного шуму і відсутності навичок у розпізнаванні істинної чи помилкової інформації у багатьох користувачів можуть виникати неусвідомлено перекручені уявлення про світ, повсякденні та історичні події, людей, що їх оточують. На переконання доповідачки, не випадково дослідниками актуалізується проблема інтернет-культури (зокрема наукової), в першу чергу, фахівців, які активно використовують інформаційний та комунікативний потенціал мережі для проведення досліджень, апробації отриманих результатів.

Таким чином, учасники конференції проаналізували цілу низку актуальних питань як теоретичного, так і виробничо-прикладного характеру, що постають на порядок денний в умовах динамічної інформатизації усіх сфер суспільного життя. За результатами обговорення вдалося визначити основні пріоритетні напрями розвитку та використання інтернет-технологій у науково-дослідній та практичній бібліотечній роботі. Вагомі напрацювання в цій галузі будуть опубліковані на сторінках профільних періодичних видань.

Олег Сербін,
зав. відділу НБУВ, канд. іст. наук
Володимир Удовик,
директор ФПУ НБУВ, канд. іст. наук